

Wat als je niet thuis kan of mag wonen?

Als er problemen zijn in je gezin of jullie hebben nood aan zorg en ondersteuning, moeten jij en je ouders hulp krijgen. Je krijgt die hulp best thuis. Maar dat is niet altijd mogelijk.

Bijvoorbeeld:

- Als je een handicap hebt en je specifieke zorg nodig hebt, die je ouders niet alleen kunnen geven.
- Als je ouders even niet meer voor je kunnen zorgen omdat ze ziek zijn of allerlei problemen hebben. Of ze je pijn doen of niet naar je omkijken ...

Je ouders of de jeugdrechter kunnen dan beslissen dat je even niet thuis kan of mag wonen. Jij krijgt dan residentiële hulpverlening en verblijft tijdelijk op een andere woonplaats bijvoorbeeld in een voorziening, internaat, pleeggezin ...

Als je niet thuis woont, heb je net als alle andere jongeren recht om zo gewoon mogelijk op te groeien.

Een voorziening is een instelling waar jongeren leven wanneer ze niet thuis kunnen wonen.

Binnen een instelling leven jongeren samen in groep met enkele begeleiders. Dit is een leefgroep. Ze eten er samen, kijken naar televisie, doen hun huiswerk, gaan samen op stap ... In een voorziening zijn er meestal verschillende leefgroepen.

Voor jongeren die in het **Vlaams Detentiecentrum** verblijven, bestaan er andere regels als het gaat over persoonlijke spullen, bezoek, contact op andere manieren, (zoals chatten en schrijven) en doorzoeken van kledij.

Hier is de basiswet van 12 januari betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van toepassing.

Verblijf je in de **semi-residentiële jeugdhulp**? Hierbij krijg je overdag begeleiding in een jeugdhulpvoorziening, maar overnacht je niet in die jeugdhulpvoorziening. Dan gelden de regels rond volgende rechten ook voor jou:

- Regels rond doorzoeken van jouw kledij, spullen en kamer
- Regels rond het mee nadenken en beslissen over het leven in je leefgroep (participatie)
- Regels rond goed behandeling (straffen opleggen)

School, vrije tijd, bewegen en werken

School

Ook al woon je even niet thuis, je hebt altijd het recht om naar school te gaan en te leren, net als andere jongeren.

Het liefst ga je naar je eigen vertrouwde school. De jeugdhulpvoorziening zorgt er dan voor dat je de nodige ondersteuning krijgt tijdens het traject op school.

Soms kan dit niet, dan krijg je les in (de buurt van) de voorziening. De les in de voorziening moet zoveel mogelijk lijken op de les die je zou krijgen op een school buiten de voorziening, zodat je niets mist.

Hulpverleners moeten ervoor zorgen dat je alles krijgt wat je nodig hebt om goed te kunnen leren!

Vrije tijd, sporten en bewegen

Je hebt elke dag recht op vrije tijd. Hierin mag je zelf kiezen wat je wilt doen, zoals alleen of samen spelen, binnen of buiten, sporten, tekenen, knutselen, lezen of relaxen. Hierbij mag je ook vrije tijd doorbrengen op je kamer in de voorziening.

Werk

Vanaf 16 jaar (of 15 jaar als je de eerste twee jaar secundair onderwijs achter de rug hebt) heb je recht om te werken en om zelf een job te kiezen.

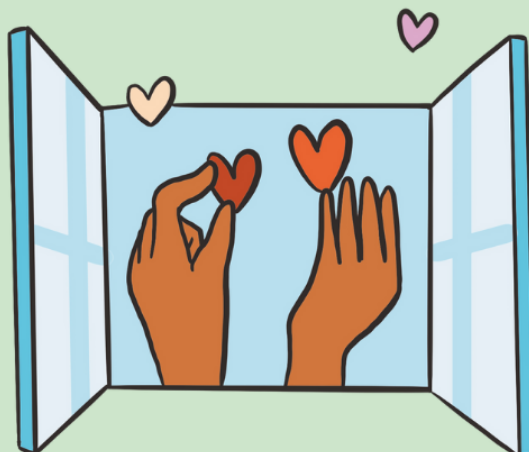
Die job moet wel passen bij de regels en organisatie van de plek waar je verblijft.

Het liefst kun je buiten de voorziening werken, in de samenleving. De baan moet bij

jou passen en aansluiten bij je begeleidingstraject. Als de voorziening zelf werk

aanbiedt, moet dat op een vergelijkbare manier gebeuren als buiten de voorziening. Zo moet het werk bijvoorbeeld hetzelfde betaald worden.

Onderwijs en beroepsopleidingen zijn belangrijker dan werken. Daarom mag je alleen werken buiten schooltijd en de tijden van je beroepsopleiding.

Een individuele kamer

Als je in een voorziening verblijft, heb je meestal een eigen kamer die je zelf mag inrichten.

Vanaf 2034 wordt het zelfs verplicht! Je mag je kamer zelf inrichten, maar je moet je wel aan de regels van de plek waar je woont houden.

Je eigen spullen en kleren

Als je niet thuis kan of mag wonen, dan mag je wel nog steeds je eigen spullen en eigen kleren hebben. Dat betekent dat je je eigen posters, boeken, kleren en andere dingen kunt hebben die belangrijk voor je zijn.

Je kunt deze spullen in je eigen kamer bijhouden of ze krijgen een speciale plek waar je ze veilig kunt bewaren. Bepaalde kleding of spullen kunnen wel verboden worden als ze jou of anderen in gevaar kunnen brengen.

In het huishoudelijk reglement beschrijft de jeugdhulpvoorziening welke spullen verboden zijn.

Je kan bijvoorbeeld geen scherpe of gevaarlijke voorwerpen bijhouden, zoals een zakmes. Hiermee zou je jezelf of andere jongeren kunnen pijn doen. Ook drugs zijn niet toegelaten.

Het huishoudelijk reglement kan regels bevatten over het soort kledij en schoenen dat je moet dragen tijdens bepaalde activiteiten en die kledij en schoenen kan de voorziening zelf aanbieden.

Soms kunnen bepaalde kledingstukken verboden worden.

Zo mag je misschien geen erg gescheurde broek of hakken dragen in de voorziening.

Privacy: doorzoeken van jouw kledij, spullen en kamer

Niemand mag **zonder je toestemming** je kleding of spullen controleren of je kamer doorzoeken.

Hulpverleners mogen de kamer wel binnengaan om toezicht te houden bv. om op afgesproken momenten te poetsen. Hierbij mogen ze geen spullen controleren.

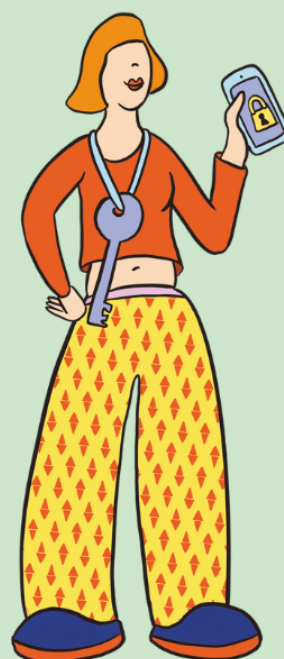
Wanneer mogen hulpverleners je kleding, kamer of spullen **wel** controleren?

- Met jouw uitdrukkelijke toestemming, of die van je ouders als je onbekwaam bent.
- In noodtoestand: wanneer er een ernstig en onmiddellijk gevaar is voor jou of anderen in de voorziening en men dit gevaar alleen kan aanpakken door je privacy te schenden. Bijvoorbeeld ernstige vermoedens overweging zelfdoding.

In een gemeenschapsinstelling, een voorziening veilig verblijf, GES+ en in het Vlaams Detentiecentrum kunnen hulpverleners je kleding, spullen en kamer controleren. Dat mag **enkel** als ze er een **goede reden** voor hebben en het **nodig** is voor **je veiligheid** of de **veiligheid** van **anderen**.

Wat mogen hulpverleners bijvoorbeeld **nooit** doen?

- Je aangekleed of naakt lichaam met de hand aftasten of je ontkleed lichaam bekijken. Enkel de politie mag dat doen en enkel als het nodig is voor je veiligheid.
- Een algemene wekelijkse of dagelijkse doorzoeking van je kamer in de voorziening.

Bezoek

Je mag meestal zelf kiezen van wie je bezoek krijgt, zoals je ouders, vrienden, familie ...

Soms kan je hulpverlener het bezoek van bepaalde personen weigeren. Dat kan alleen om goede redenen en als dit in je belang is. Ook de jeugdrechter kan het bezoekrecht weigeren of beperken voor sommige personen.

Als je bijvoorbeeld niet thuis kan of mag wonen omdat je ouders je slaan, kan het zijn dat ze je een tijdje niet mogen zien.

Als de jeugdhulpvoorziening of rechter besloten heeft om bezoek te beperken of weigeren, wordt er met jou besproken waarom die beslissing nodig is en wordt ook verwezen naar jouw begeleidingstraject. De redenen voor die beslissing moeten ook in jouw dossier worden genoteerd.

Als je niet samenwoont met je ouders, moeten je hulpverleners of pleegouders je ook vertellen waar ze zijn en hoe het met hen gaat.

Wanneer je niet bij je gezin woont, mogen je gezinsleden je wel bezoeken (tenzij dit niet goed voor je is) en moeten je hulpverleners je vertellen hoe het met hen gaat.

Praten, chatten of schrijven met anderen

Je mag contact hebben met mensen die niet bij je wonen. De voorziening waar je woont, kan wel regels hebben over hoe je dat doet, bijvoorbeeld chatten via het internet.

Soms kan een hulpverlener of rechter beslissen dat je even niet met bepaalde mensen mag communiceren. Maar dat gebeurt alleen als het echt nodig is en alleen voor een korte tijd. En als dat gebeurt, moeten hulpverleners je vertellen waarom je niet met die persoon mag praten.

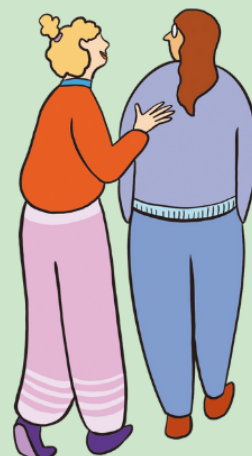
Als laatste mag je altijd brieven schrijven en post krijgen, tenzij de rechter anders beslist heeft. Hulpverleners mogen je post controleren om ervoor te zorgen dat het veilig is, maar ze mogen de inhoud van je brieven niet lezen.

Mee nadenken en beslissen over het leven in je leefgroep

Als je niet thuis kan of mag wonen, heb je net als alle andere jongeren recht om zo gewoon mogelijk op te groeien. Daarom heb je ook recht op ... mee nadenken en beslissen over het leven in je leefgroep.

Wanneer je hulp krijgt in een voorziening mag je met de andere jongeren vergaderen over het leven in de leefgroep. De voorziening moet jullie hiervoor tijd en ruimte geven.

Je hulpverleners zorgen ervoor dat jij je fijn en veilig voelt, je met respect wordt behandeld, en dat iedereen samenwerkt om je te helpen zich goed te ontwikkelen en mee te doen met anderen.

Recht op zakgeld

Als je niet thuis kan of mag wonen, heb je net als alle andere jongeren recht om zo gewoon mogelijk op te groeien. Daarom heb je ook recht op ... zakgeld.

- Als je in een voorziening woont, kan je recht hebben op zakgeld. Vraag dat na bij je begeleiders.
- Zakgeld is een geldbedrag dat je elke week of maand krijgt om dingen die jij wil te kopen.
- Hoe ouder je bent, hoe meer zakgeld je krijgt.

Deelname aan de ruimere samenleving

Je moet volop kansen krijgen deel te nemen aan de samenleving. Dat kan met of zonder begeleiding zijn.

Dat betekent dat je mee kan doen met activiteiten, zoals sporten, naar een jeugdbeweging of naar de bibliotheek gaan, net als andere jongeren die niet in een voorziening wonen.

Als je dit recht gebruikt, moet dat in samenspraak zijn met je hulpverleners en je netwerk. Het mag niet ingaan tegen de beslissingen van de jeugdrechter.

Volwassenen moeten je goed behandelen

Als je in een voorziening of leefgroep woont, zijn er regels en afspraken. Deze vind je in het huishoudelijke reglement. Zo zijn er regels over hoe de voorziening ervoor zorgt dat iedereen zich aan de afspraken houdt. En ook regels over wat er gebeurt als iemand zich niet aan de afspraken houdt of als iemand iets doet wat niet mag. Hulpverleners moeten regelmatig met jou en de andere jongeren praten om te kijken of deze regels nog steeds goed en nodig zijn.

Wanneer iemand een bepaalde afspraak niet naleeft, moeten hulpverleners eerst praten over wat er gebeurd is en waarom het gestelde gedrag niet gepast is.

Als praten niet helpt en je hebt een afspraak niet nageleefd, kunnen hulpverleners jou straffen. Wanneer je straf krijgt, moet die straf altijd in verhouding staan tot wat je fout deed en je moet er kunnen uit leren.

De straf die je krijgt omdat je een cd gestolen hebt, zal zwaarder zijn dan deze die je krijgt omdat je niet wilde opruimen toen je begeleider dit vroeg.

Je hulpverleners of pleegouders mogen je **nooit op een onmenselijke of vernederende manier behandelen of straffen**.

Binnen de jeugdhulp mag je sommige **straffen nooit krijgen, zoals:**

- Lichamelijke straffen zoals slaan, schoppen, knijpen ...
- Geestelijk geweld zoals schelden, dreigen, kleineren, pesten ...
- Volledige maaltijden afnemen
- Je zakgeld niet geven als je daar recht op hebt
- De volledige groep straffen

Als de straf voorbij is, wordt de situatie met jou besproken. Dit helpt iedereen te begrijpen hoe jij je voelt en wat je denkt over wat is gebeurd.

